

УДК 332.14

Юрченко В.І.

канд. наук з держ. упр., доц. НУ “Запорізька політехніка”

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРЕНДІВ

Повномасштабна війна, розв’язана Росією в Україні, зумовила негайне та різке зростання гуманітарних потреб. Гуманітарні наслідки для населення України є руйнівними, оскільки постачання базових товарів і послуг призупинилося, а цивільне населення тікає від бойових дій. З одного боку, люди вимушені лишати свої домівки, з іншого — мільйони опинилися замкнутими в районах інтенсивних бойових дій. Географічні масштаби бойових дій є великими, обстріли — невідбірковими. Подальше розширення конфлікту поглибить гуманітарні потреби мільйонів українців.

Урядом в екстреному порядку було запроваджено низку важливих регуляторних новацій, покликаних зменшити фіскальне навантаження на бізнес та стимулювати розвиток малого підприємництва. Заходи з лібералізації економіки свідчать, що в Уряді чітко усвідомлюють прямий взаємозв’язок між ступенем економічної свободи і темпами економічного розвитку. Започатковані зміни повинні не лише продовжуватися, але й посилюватися на повоєн-

ному етапі. Усі позитивні інновації економічної політики, що виправдали себе в умовах війни, мають бути застосовані в процесі підготовки та реалізації стратегії повоєнного економічного розвитку України

Процес розробки стратегічних засад соціально-економічного розвитку регіонів в період агресії буде надзвичайно ускладнений відсутністю ділового співробітництва управлінців різного рівня, які можуть не тільки обмінюватися досвідом проведення досліджень, а й усувати допущені помилки. Рівень розвитку регіону визначається станом розвиненості галузей промисловості, агропромислового комплексу, будівництва, торгівлі та ін. Рівень життя населення регіону визначають такі чинники як зайнятість населення, розвиненість соціальної інфраструктури і т.д., які є низькими в умовах агресії.

Вибираючи стратегію розвитку регіону і пошук умов, які її реалізують, необхідно розробити кілька сценаріїв розвитку ситуації, особливо в період агресії. Регіон будучи стійкою соціально-економічною системою з різним ступенем відкритості і діяльності, спрямованої на автоматизацію і формування своїх структурних компонентів, має сформовані протиріччя з центром, але пов'язана з ним нерозривно, що потребує особливого підходу до прогнозування його розвитку.

Будь-яка розробка пріоритетних напрямків соціально-економічного зростання, повинна в основі своїй містити методологію стратегічного територіального планування, так цей процес являє собою розумне об'єднання оцінок (кількісних і якісних) показників економічного спрямування з метою реалізації в перспективі найбільш важливих напрямків соціально-економічного розвитку регіону, а також розробки механізму реалізації поставлених цілей органами державного управління з різними повноваженнями [1, с. 123].

Основними напрямками соціально-економічного відновлення регіонів України в контексті глобальних трендів мають бути наступні аспекти: розвиток інфраструктури (будівництво та реконструкція доріг, мостів, аеропортів, залізниць, енергетичних мереж та інших інфраструктурних об'єктів, що сприяє підвищенню ефективності економіки та покращенню якості життя населення); розвиток малих та середніх підприємств (створення сприятливих умов для підприємництва, зниження податкових та адміністративних бар'єрів, підтримка підприємницької ініціативи та інноваційної діяльності); розвиток інновацій (підтримка науково-дослідних проєктів, створення технопарків та інноваційних центрів, розвиток високотехнологічних галузей економіки, відкриття вільних економічних зон та інші заходи, спрямовані на підтримку інноваційного розвитку регіонів); розвиток освіти та науки (створення сприятливих умов для науково-дослідних проєктів, розвиток системи вищої освіти).

В стратегічному майбутньому саме західні регіони України можуть стати центром промислового розвитку та локації багатьох стратегічних підприємств

і галузей реального сектора національної економіки. По-перше, у сенсі віддаленості від територій агресора (вищий рівень безпеки). По-друге, у зв'язку з наближенням транспортно-логістичної системи до країн ЄС (основного зовнішньоторговельного та економічного партнера держави). По-третє, ускладнення транспортування вітчизняної продукції до країн світу морським шляхом.

Важливою умовою ефективної реалізації регіональної політики в період агресії є створення регіональних інформаційних баз для оцінки ресурсного забезпечення регіону, що зумовлює необхідність вдосконалення одного з найважливіших управлінських інструментів — розробка та впровадження стратегічних засад соціально-економічного розвитку регіонів [3, с. 80].

Успіхи на економічному та соціальному фронтах значною мірою залежать від спроможності управлінців різних рівнів сформувати адекватні стратегічні плани та забезпечити ефективність їх практичної реалізації, включаючи своєчасне виконання першочергових прикладних завдань. Перші економічні шоки війни подолано, час чіткіше визначати пріоритети. Країна має передумови для неминучого повоєнного економічного та соціального відновлення, невідкладної відбудови зруйнованих міст чи модернізації інфраструктури. Значною мірою це пов'язано з міжнародною допомогою, яку надають і гарантують на майбутнє наші зарубіжні партнери. Але без адекватних дій з боку влади, що полягатимуть у впровадженні відповідних інструментів економічної політики, без активної участі і контролю з боку громадянського суспільства, значний потенціал повоєнного відродження може бути використаний не повною мірою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузьмінов С. В. Макроекономічне підґрунтя російської агресивності / С. В. Кузьмінов, С. О. Геращенко, В. О. Мішина // Академічний огляд. - 2022. - № 1. - С. 74-83.
2. Подлужна Н.О. Моніторинг процесів інформатизації суб'єктів господарювання як основи формування економіки знань на регіональному рівні / Н. О. Подлужна // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2018. - Вип. 14(1). - С. 122-130.
3. Сергієнко Т. І. Консолідація українського суспільства в умовах військової агресії Російської Федерації проти України / Т. І. Сергієнко, Ю. В. Курець // Humanities studies. - 2022. - Вип. 11. - С. 79-86.